

[Indenrigs- og boligministeren.]

produkt, og hvorigennem halvdelen af hele landets investeringsvirksomhed formidles, en særbehandling udfra socialpolitiske hensyn, uden at dette kan komme til at få ganske afgørende og i vor nuværende situation skadelige konsekvenser for hele vor almindelige økonomiske politik. En sanering af landets økonomiske forhold må selvfølgelig sættes ind på bred front, og i denne front kan en så væsentlig faktor som landets byggevirksomhed naturligvis ikke gå fri.

Hvad indebærer nu regeringens byggeprogram for det kommende år? Jeg sagde, at vi ønskede at bygge så meget, at det løbende boligbehov i alt fald bliver dækket. Hvor stort dette behov er, kan naturligvis altid diskuteres, og — som jeg har sagt ved tidligere lejligheder — boligbehovet er ikke blot bestemt af befolkningsudviklingen, men også af de økonomiske forhold. Jeg vil imidlertid underkaste mig de sagkyndiges skøn om det løbende boligbehov — et skøn, der udfra visse forudsætninger om en økonomisk stabilitet i disse år andrager ca. 15 000 boliger årlig. Som det er de ærede medlemmer bekendt, har boligproduktionen jo lige siden 1948 ligget over dette niveau. I 1948 færdiggjordes således ca. 20 000 lejligheder, i 1949 24 000, i 1950 20 000 og i 1951 antagelig et lignende antal. Der er således allerede sket et anseligt indhug i det opsamlede underskud, der af de sagkyndige er blevet opgjort til ca. 40 000 lejligheder, når en boligreserve skal medregnes.

For 1951 havde jeg, som det vil huskes, opstillet et boligprogram for boligbyggeriets påbegyndelse på ca. 18 000, men af grunde, som jeg straks skal komme tilbage til, nåede vi ikke at opfylde dette program.

For indeværende år har det desværre været nødvendigt at foretage en yderligere begrænsning af hensyn til den meget stærke udvidelse af det militære byggeprogram, som vi har påtaget os. Jeg har derfor ikke anset det for forsvarligt at regne med påbegyndelse af mere end 16 000 lejligheder i 1952. Det er et mindre program, end jeg gerne havde set opstillet, men på den anden side et program, som, hvis det lykkes at gennemføre det, sætter os i stand til at holde trit med det løbende boligbehov — selvom det altså på den anden side ikke giver plads for noget væsentligt indhug i den opsamlede bolignød.

Man kan formentlig overfor dette program vente den indvending, at den stærke udvidelse af det militære byggeri burde være imødegået ved indskrænkninger på andre områder. Dette anser jeg imidlertid

ikke for fuldstændig muligt. De militære arbejder, hvis iværksættelse blev vedtaget dels på den såkaldte 300 mill. kr.-plan, dels indenfor de ordinære bevillinger, og den udvidelse af den militære bygge- og anlægsvirksomhed, som vil blive en følge af tjenestetidens forlængelse og vedtagelserne i NATO-organisationen, vil betyde en eksplosiv forøgelse af den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed i 1952. Man må derfor se i øjnene, at der må skæres ned på alle felter af byggebudgettet, hvis ikke vort bygge-marked skal komme til at arbejde under fuldstændig kaotiske forhold.

Den nedskæring, der skal finde sted, rammer ikke blot boligbyggeriet, men også erhvervsbyggeriet og hele det store område, der hedder ombyggnings- og tilbygningsarbejder, der nu omfattes af det forbud mod disse arbejder i sommermånederne, som for ganske nylig blev udsendt af boligministeriet med tilslutning af rigsdagens vareforsyningsudvalg. Samtidig er det øvrige offentlige byggeri skåret ned til et absolut minimum.

Det er beklageligt, at en sådan nedskæring har været nødvendig, men det ville være urealistisk at tro, at en tilvejebringelse af et forsvarsberedskab i det vedtagne tempo skulle kunne gennemføres, uden at det får konsekvenser for det civile byggeri. Også på andre områder har vi jo måttet affinde os med ubehageligheder som følge af denne kendsgerning. Det gælder den forlængede tjenestetid, der vil blive et voldsomt indgreb for den enkelte, og det gælder de skattebyrder, som hele befolkningen har måttet påtage sig i denne forbindelse. Selvom byrderne er tunge og besværlighederne store, synes jeg, at vi på baggrund af de bolig- og byggevilkår, som andre lande, der har måttet påtage sig lige så store eller større byrder, må leve under, må kunne affinde os med et eller to års vanskeligheder på byggeriets område, uden at vi af den grund taber modet eller taber målet af sigte.

Jeg sagde før, at det boligprogram, som regeringen har opstillet for det kommende år, var opstillet ikke blot under hensyntagen til de materielle og arbejdskraftmæssige ressourcer, men også under hensyntagen til vor valutabalance. Selvom valutabalancen nu synes at ligge væsentligt bedre, end tilfældet var, da regeringen overtog ansvaret for nu snart 1½ år siden, er det dog den side af vort økonomiske liv, som vi fortsat må følge med den største opmærksomhed. Jeg ved meget vel, at boligbyggeriet og byggeriet som helhed ikke hører til vore mest valuta-krævende erhverv, men det valutaforbrug,